

МУНІЦИПАЛЬНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ

Віліщук Богдан Михайлович

студент III курсу

*Навчально-наукового інституту права
Національного університету водного господарства
та природокористування
м. Рівне, Україна*

Однією із основоположних парадигм організації та функціонування сучасної демократичної соціально-правової державності є наявність ефективної та дієвої моделі місцевого самоврядування.

Варто наголосити, що нинішня модель місцевого самоврядування не є досконалою, має суперечності та не є цілісним утворенням, не зважаючи на спроби реформування. Тому, з 2014 року було розпочато новий етап муніципальної реформи, що передбачав вдосконалення регулювання локальної демократії на конституційному та законодавчому рівнях.

Стаття 7 Конституції України передбачає, що в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування. Основний закон регулює засади організації та функціонування місцевого самоврядування, закріплює основні підходи до розмежування компетенції між різними рівнями органів державної влади й місцевого самоврядування. Після ухвалення Конституції України опубліковано було у 1997 році базовий Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Згодом також були ухвалені закони України «Про статус депутатів місцевих рад», «Про столицю України – місто-герой Київ», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про органи самоорганізації населення», «Про асоціації органів місцевого самоврядування». Крім того, Україна ратифікувала Європейську хартію місцевого самоврядування та Додатковий протокол до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі в справах місцевого органу влади [1, с. 103].

Однією з головних умов реформування є вирішення проблеми щодо адміністративно-територіального устрою як складової організації влади в Україні. В нашій державі адміністративно-територіальний устрій став наслідком діяльності радянської держави і за часи незалежності його основи не переглядалися й в подальшому були закріплені в Основному Законі. Порядок об'єднання населених пунктів, районів та областей, процедурні й правові аспекти вирішення питання адміністративно-територіального устрою залишилися поза увагою законодавця [2, с. 81]. Муніципальна реформа має забезпечити активне впровадження локальної

демократії в Україні, впорядкувати зв'язок між центральними органами і владними структурами в регіонах, засоби й способи правового регулювання комунальної власності для розв'язання соціально-економічних проблем регіону, вирішення кадрових питань у системі місцевого самоврядування [3, с. 10]. Тобто основним напрямком муніципальної реформи в Україні є проведення децентралізації.

Реформа децентралізації передбачає створення об'єднаних територіальних громад, що здатні самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема, у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Стрижневим завданням реформи повинно стати формування спроможних громад, які, відповідно до Методики формування спроможних територіальних громад, розробленої Міністерством розвитку громад та територій України, мають відповідати низці критеріїв [4, с. 27].

Серед основних проблем впровадження децентралізації виділяють такі: неузгодженість повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади загалом, а також функцій та повноважень між місцевими радами ОТГ та районними державними адміністраціями (РДА) й районними радами; неефективна комунікація між владою та громадянами; низька якість кадрового складу новостворених ОТГ; проблема неефективного використання фінансових ресурсів тощо.

Децентралізація влади передбачає передачу владних повноважень від центру на місця з урахуванням можливості, доцільності і спроможності місцевими органами здійснювати останні. Безперечно, що важливим питанням є окреслення повноважень, які необхідно передавати, і можливості органів прийняти їх на себе (більшість органів місцевого самоврядування складають сільські і селищні ради). Вимоги принципу субсидіарності щодо закріплення владних повноважень поглинаються існуючим станом кадрових, управлінських і матеріально-фінансових ресурсів сільських і селищних населених пунктів. У Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» більшість повноважень закріплюється у формі загальних прав та обов'язків («забезпечення», «сприяння», «вирішення питання», «організація» тощо), що дає можливість цим інституціям здійснювати власну муніципальну політику з урахуванням державних стандартів та місцевих особливостей. Однак галузеве законодавство, що конкретизує, деталізує і створює процедури реалізації загальних повноважень, переносить центр прийняття муніципального рішення на державну установу, яка має його узгоджувати [2, с. 82].

Ключовими напрямами реформування місцевого самоврядування в Україні на сучасному етапі мають стати, передусім, наступні: знайти втілення та конкретизацію такі засади самоврядування, як повсюдність, сумірність, поєднання централізації та децентралізації, компенсації державою видатків, спричинених рішеннями органів державної влади, тощо; конкретизація конституційно-правового статусу територіальної громади як базового елемента місцевого самоврядування в Україні; знайти закріплення інститут добровільного об'єднаних територіальних громад принаймні у найзагальнішому вигляді; бути досягнута довгоочікувана конституційна визначеність із системно-структурною організацією органів місцевого самоврядування, у тому числі надання районним та обласним радам повноважень з утворення виконавчих органів; з метою зменшення конфліктності у відносинах з головами районних та обласних державних адміністрацій запровадити погодження їх призначення з відповідними радами; забезпечити конституціоналізацію інституту регіонального самоврядування поряд з базовим рівнем, з чітким окресленням предметів відання самоврядування базового та регіонального рівнів [5, с. 181].

Аналізуючи питання муніципальної реформи у реаліях сьогодення, слід також наголосити, що з одного боку процеси реформування призупинились, а з іншого – розпочата реформа місцевого самоврядування посприяла підвищенню стійкості і спротиву громад в умовах широкомасштабної російської агресії. На даний час, питання місцевого самоврядування включено до проєкту Плану відновлення, розробленого Національною радою з відновлення України від наслідків війни. Центр експертизи доброго врядування Ради Європи в рамках програми «Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні» підготував рекомендації щодо відновлення місцевого самоврядування. Запропонований план має чотири основні цілі:

- оновити адміністративно-територіальний устрій;
- закріпити розподіл повноважень між органами місцевого самоврядування на всіх рівнях, а також з місцевими органами виконавчої влади;
- запровадити дієву та гнучку систему підготовки та просування працівників/-ць органів місцевого самоврядування і таким чином сформуванню привабливі та сприятливі умови роботи на публічній службі;
- удосконалити виборчу систему місцевих виборів [6].

Загалом це стратегічне бачення, розраховане на десятиліття вперед, допоможе досягти більшої автономії та стійкості на місцевому рівні.

Література:

1. Гета Д.С. Конституційна муніципальна реформа як гарантія України на шляху євроінтеграції. Харківський національний університет

внутрішніх справ: 25 років досвіду та погляд у майбутнє (1994-2019 рр.). 2019 р. С. 103-105.

2. Соляник К.Є. Муніципальна реформа в Україні як вимога часу. Державотворення. *Вісник центральної виборчої комісії*. Вип. № 2 (29). 2014 р. С. 80-84.

3. Іваненко Г. Конституційна модель правової держави: шляхи її удосконалення та реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.13. Одеса, 2002. 18 с.

4. Горбатюк М. Реформа децентралізації в Україні: проблеми здійснення в умовах суспільної кризи. *Політичні інститути та процеси. Політичні дослідження*. Вип. № 1. 2021 р. С. 22-40.

5. Шаповал Н.В. Муніципальна реформа в сучасній Україні: конституційно правовий аналіз: дис. на здобуття ступеня кандидата юрид. наук за спец.: 12.00.02 «конституційне право; муніципальне право». Київ: НАУ, 2021. 234 с.

6. Рекомендації стосовно формування політики з питань Плану відновлення місцевого самоврядування від наслідків війни. м. Страсбург, 30 червня 2022 року CEGG/PAD(2022)3.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-287-9-31>

ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ САНКЦІЙ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ В ГАЛУЗІ ТВАРИННОГО СВІТУ

Волченко Михайло Вікторович

аспірант кафедри публічного та міжнародного права

Юридичного інституту

Київського національного економічного університету

імені Вадима Гетьмана

м. Київ, Україна

Мірою відповідальності, що застосовується до осіб, які вчиняють проступки в галузі тваринного світу України, є адміністративні санкції, оскільки санкція (лат. *sanction* – неперушна постанова) є складовою частиною норми права, у якій містяться вказівка на міру відповідальності за порушення приписів диспозиції норми [1].

Адміністративні санкції виявляються через систему заходів покарання, що застосовується повноважним публічним органом (посадовою особою) до суб'єкта адміністративного проступку. Отже, саме в застосуванні